

Käräjäoikeuden ratkaisun viivästyminen

KANTELU

Asianajaja on A:n puolesta oikeuskanslerille 23.1.2025 osoittamassaan kantelussa arvostellut Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden menettelyä. Käräjäoikeus ei ollut vielä kantelun tekohetkellä antanut tuomiota rikosasiassa, jonka pääkäsittely oli järjestetty 8.2.2024. Asiassa oli otettu lopputalousnot vastaan 15.2.2024 ja 21.3.2024 käräjäoikeudesta pyydetty lausuma seuraamus selvityksestä.

Kantelun oheen liitetystä sähköpostista ilmenee kantelijan tiedustelleen käräjäoikeudelta tuomion antamisen ajankohtaa syyskuussa, jolloin käräjätuomari oli ilmoittanut, ettei hän valitettavasti vielä pystynyt sanomaan, milloin se annetaan.

SELVITYS

Käräjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut käräjätuomari on antanut apulaisoikeuskanslerin pyytämän selvityksen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden laamanni lausuntonsa. Lisäksi käytettävissäni on ollut selvityksen saapumisen jälkeen hankitut käräjäoikeuden asiassa 4.3.2025 antama kansliatuomio, pääkäsittelyn pöytäkirja sekä arkistopäiväkirja.

Käräjätuomari on selvityksessään myöntänyt tuomion antamisen viipyneen liian pitkään pääkäsittelyn jälkeen. Asiassa tuomio oli käräjätuomarin mukaan valmistunut 30.1.2025, mutta tuomion käännettämisen vuoksi se oli annettu vasta 4.3.2025.

Käräjätuomari on todennut syynä tilanteeseen olevan muun ohella käräjäoikeuden rikosasioiden suuri määrä. Lisäksi hänen oman työtilanteensa ruuhkautumiseen on vaikuttanut se, että käräjäoikeuden pikaosaston perustamisen seurauksena juttukanta on muuttunut siten, että aikaisempaa harvemmassa rikosasiassa tuomio on julistettavissa pääkäsittelyn päätteeksi. Tämä on johtanut ennakoitua suurempaan määrään kansliatuomioita, mitä hän ei ollut osannut ottaa huomioon pääkäsittelyjen sopimisessa.

Kun pääkäsittelyt yleensä sovitaan pitkälle eteenpäin ja kynnys niiden peruttamiseen on erittäin korkea, tilanteen korjaaminen on ollut vaikeaa. Käräjätuomari kertoo muiden osaston tuomareiden tavoin istuneensa jatkuvasti myös kiireellisiä asioita ja sijaistanut muita sairaustapauksissa. Viimeisen kahden vuoden aikana hänellä on ollut lisäksi laajoja rikosasioista, jotka olivat edellyttäneet merkittävästi hänen ennakoimaansa enemmän työtä ja aikaa. Lisäksi työpariksi oli vaihtunut vasta taloon tullut kokematon käräjäsihteeri aikaisemman kokeneen käräjäsihteerin tilalle. Kaikki kerrottu oli johtanut hänen osaltaan kansliatuomioiden kirjoittamisen ruuhkautumiseen.

Käräjätuomari on selvityksessään kertonut pyrkineensä korjaamaan ruuhkautunutta työtilannettaan yli vuoden ajan siinä onnistumatta. Hän on kertonut tehneensä jatkuvasti pitkiä työpäiviä, minkä seurauksena hän on ollut ylikuormittunut ja väsynyt. Hän on todennut kerrotun luonnollisesti vaikuttaneen hänen työtehoonsa ja edelleen vaikeuttaneet tilanteen korjaamista. Nyt osastonjohtajan ja laamannin kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen jo sovittuja istuntoja oli järjestetty uudelleen siten, että hänelle oli varattu aikaa kansliatuomioiden kirjoittamiseen. Käräjätuomari on ilmoittanut olevansa pahoillaan tilanteesta ja erityisesti niiden asianosaisten puolesta, jotka ovat joutuneet ja joutuvat odottamaan tuomiotaan.

Käräjäoikeuden laamanni on lausunnossaan todennut kansliatuomion antamisen viipyneen asiassa liian pitkään. Viipyminen ollut seurausta puheenjohtajan ja käräjäoikeuden vaikeasta työtilanteesta sekä osin myös töiden järjestelyn epäonnistumisesta. Laamanni on lausunnossaan todennut, että rikososaston työtilanteeseen on kuluvan vuoden alusta kiinnitetty erityistä huomiota, ja puheenjohtajalle on varattu aikaa antamatta olevien kansliatuomioiden kirjoittamista varten. Tavoitteena on, että rikosasioita käsittelevän henkilökunnan työtilanne ja jaksaminen näin toimien paranisi nykyisestä.

RATKAISU

Arviointi

Perustuslain (731/1999) 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Tuomioistuinlain (673/2016) 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on käsiteltävä ja ratkaistava asia joutuisasti.

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan päätösneuvottelu on pidettävä heti pääkäsittelyn päätyttyä tai viimeistään seuraavana päivänä ja tuomio julistettava päätösneuvottelun päätyttyä. Pykälän 2 momentin mukaan jos laajassa tai vaikeassa asiassa tuomioistuimen jäsenten neuvottelu tai tuomion laatiminen sitä vaatii, tuomio saadaan antaa tuomioistuimen kansliassa 14 päivän kuluessa pääkäsittelyn päättymispäivästä. Jos tuomiota ei voida erityisestä syystä antaa sanotussa määräajassa, se on annettava niin pian kuin mahdollista. Käsittelyn päättyessä saapuvilla oleville asianosaisille on ilmoitettava tuomion antamispäivä.

Arvioitavana olevassa asiassa kärjäoikeuden pääkäsittely oli päättynyt 15.2.2024. Asiassa ratkaisu ei ole ollut kuitenkaan annettavissa ennen kuin asianosaiset olivat antaneet kärjäoikeuden pyytämät lausumat pääkäsittelyn jälkeen hankituista seuraamusselvityksistä ja oikeudenkäyntikuluista. Koska tuomiota ei ollut seuraamusselvitysten laatimisten vuoksi mahdollista antaa 14 päivän määräajassa, se olisi tullut antaa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 7 §:n 2 momentin mukaisesti esteen poistuttua niin pian kuin mahdollista. Asianosaisilla on oikeus luottaa siihen, että tuomion antamisessa noudatetaan, mitä siitä laissa on säädetty. Asiakirjoista ilmenevän perusteella kärjäoikeus oli saanut asianosaisilta pyytämänsä lausumat 22.3.2024, mutta antanut tuomion vasta lähes vuosi myöhemmin 4.3.2025.

Asiassa on ollut kaksi saman vastaajan menettelyä koskenutta syytekohtaa, joista toinen oli myönnetty. Asianomistajia asiassa on ollut yksi. Pääkäsittelyssä on kuultu vastaajan ja asianomistajan lisäksi kolmea todistajaa. Kyse ei nähdäkseni ole ollut laajasta tai oikeudellisesti poikkeuksellisen vaikeasta asiasta. Kärjätuomarin omankaan selvityksen perusteella tuomion antamisen viivästymisen syynä ei ole ollut asian laatuun tai laajuuteen liittyneet syyt vaan ennen kaikkea hänen ruuhkautunut työtilanteeseensa ja muiden pääkäsittelyjen aikataulutukset.

Apulaisoikeuskansleri on kärjäoikeuden ratkaisun viipymistä koskeneessa 24.9.2021 antamassaan ratkaisussa [OKV/1092/10/2021](#) aiempiin ylimpien laillisuusvalvojen ratkaisuihin viita-

ten todennut, että tuomion antamisen viipymistä ei voi lähtökohtaisesti perustella tuomioistuimen sisäisiin työjärjestelyihin liittyvillä seikoilla, vaan sellaiset seikat kuten muiden juttujen aikataulutus olisi pyrittävä ottamaan etukäteen huomioon siten, että työjärjestelyt mahdollistavat määräaikojen noudattamisen. Vaikka kärjätuomarin selvityksessään esiin tuomat seikat tekevät tuomion antamisen viivästymisen sinänsä ymmärrettäväksi, ei asiasta käytettävissäni olevasta selvityksestä ilmene kuitenkaan sellaista, mikä tuomion käännättämiseen kulunutta aikaa lukuun ottamatta oikeudellisesti hyväksyttävällä tavalla selittäisi tuomion antamisen viivästymisen.

Asiassa tuomion antaminen on viivästynyt merkittävästi. Asianosaiset eivät ole sen seurauksena saaneet asiaansa käsitellyksi tuomioistuimessa ilman aiheetonta viivytystä. Asian ratkaisemisen viipyminen pääkäsittelyn jälkeen on ongelmallista myös siitä syystä, että se on omiaan vaarantamaan todistusharkinnan luotettavuutta. Menettely on omiaan heikentämään luottamusta lainkäyttötoiminnan asianmukaisuuteen. Kyse on lähtökohtaisesti vakavasta laiminlyönnistä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden kärjätuomari on laiminlyönyt antaa tuomion oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 7 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla niin pian kuin mahdollista sen antamiselle olleen esteen poistuttua ja ratkaista asia tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla joutuisasti.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan tarvetta syytteen nostamiseen.

Annan mainitun lainkohdan nojalla Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden kärjätuomarille huomautuksen.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Juho Lehtimäki